

Mindre antibiotika med samme celletal

Forbruget af antibiotika kan bringes ned i mange malkekvægsbesætninger uden at det behøver at påvirke celletallet og økonomien negativt. Vejen frem er en mere kritisk udvælgelse af køer til behandling samt vedvarende forebyggelse.

Staldskoler gav motivation og fokus

I 2004 deltog 23 landmænd fra Thise Mejeri i et projekt med fokus på at reducere brugen af antibiotika. Fire år senere ligger forbruget af antibiotika fortsat meget lavt, mens celletallet synes at være uændret. Midlet var staldskoler, hvor landmændene arbejdede fokuseret med besætnings sundheden og resultatet var en grundlæggende holdningsændring til sygdom og medicinanvendelse.

Fravalg af behandling

I FØJO-projektet "Sundhedsfremme i økologisk husdyrproduktion", arbejdes der videre med at beskrive de strategier, som malkekvægsbesætninger med meget lavt antibiotikaforbrug benytter. I besætningerne fra Thise Mejeri skete der et tydeligt skift i tidspunkt for behandling af yverbetændelse. Behandlinger efter den første måned af laktationen ophørte stort set. Problemer med celletal eller yverbetændelse senere end en måned efter kælvning vil meget ofte være kroniske infektioner, og behandlingssuccessen vil være endnu dårligere end ved nye tilfælde. En kritisk udvælgelse af dyr til behandling er derfor helt central.

Sygdom er sjældent en tilfældighed

De konkrete ændringer for at forbedre sundheden var forskellige fra besætning til besætning, men flere besætningsejere udtrykte at de havde ændret deres oplevelse af sygdom hos en ko – fra at være et hændeligt uheld til at være noget de burde have kunnet undgå.

USA: Sundhed uden antibiotika

De amerikanske økologiregler på sundhedsområdet betyder, at dyr behandlet med antibiotika aldrig kan blive økologiske igen.

I forbindelse med forskningsprojektet om alternativer til antibiotika har forskere fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i Foulum besøgt 17 økologiske besætninger i staterne New York, Pennsylvania og Wisconsin. Besætningsstørrelsen varierede fra 25 til 800 køer og ydelsen varierede fra 5.500 til 9.500 kg mælk/årsko. Kun fire af besætningerne havde anvendt antibiotika indenfor det sidste år. I alle tilfælde til lungebetændelse hos kalve eller køer.

I de fleste besætninger brugtes en kombination af alternative behandlingsformer og naturpræparater. Naturpræparaterne blev ofte brugt i samarbejde med specialiserede dyrlæger. Et af de firmaer der solgte naturpræparater tilbød at landmændene uden beregning kunne indsende mælkeprøver til dyrkning. Ud over naturprodukter brugte alle besætninger acetylsalicylsyre-bolus som smertestillende og febersænkende middel. Aloe vera blev brugt som fodertilskud til behandling af syge dyr og også til lokal behandling i børen ved børbetændelse og tilbageholdt efterbyrd. Tangmel blev brugt forebyggende for at sikre mikromineralforsyningen i over halvdelen af besætningerne.

Blandt de 17 interviewede landmænd var der kun én der ønskede lempeligere regler. Holdningen hos landmændene var, at det godt kunne lade sig gøre at holde dyrene raske og at de oplevede at de fortsat kunne behandle dyrene ordentligt når de blev syge ved hjælp af naturprodukter og smertestillende medicin.

320 køer uden antibiotika

Det er tolv år siden brødrene Miller sidst behandlede en ko med antibiotika. Siden de blev økologer har de satset på forebyggelse og naturmedicin for at sikre sundheden hos deres 320 malkekøer. Sundheden er sat i system og køerne er holdopdelte. "Det drejer sig om at holde dyrene til foderet med god pleje, så skal de nok selv helbrede sygdomme" siger brødrene. Ved kælvning bliver der udtaget mælkeprøver af alle køer, sin nedfryses og sendes til dyrkning ca. hver 14. dag. Køer med *Stafylococcus aureus* flyttes til et særligt malkehold sammen med køer med høje celletal. På den måde er antallet af køer med *S. aureus* begrænset til omkring ti. Hver måned behandles 2-3 køer for mastitis-primært med udmalkning, pebermynte og vitamintilskud.

Brødrene Miller synes selv det lykkes at behandle køerne næsten lige så godt som da de brugte antibiotika. Der er 25 trepattede køer i besætningen – dette svarer til de seks til otte procent, der ses i en gennemsnitlig dansk besætning. Tankcelltallet svinger mellem 200.000 og 300.000 og ydelsen er 8500 kg mælk/årsko.